

Vuosien 2025–2027 yhtenäinen ohjelma-asiakirja

Yhteenveto

Yhtenäinen ohjelma-asiakirja on viraston strateginen toimintasuunnitelma. Sillä kohdennetaan resurssit poliittisiin prioriteetteihin pitkän aikavälin tavoitteita unohtamatta. Yhtenäisessä ohjelma-asiakirjassa vahvistetaan vuosien 2025–2027 monivuotiset tavoitteet, jotka liittyvät viraston toimeksiannon perustana olevassa [EU:n turvapaikkavirastoa koskevassa asetuksessa](#) esitettyihin tehtäviin ja vastuualueisiin. Vuoden 2025 työohjelmassa asetetaan seitsemän pitkän aikavälin tavoitteen pohjalta vuositason tavoitteet ja päämäärät 15 toimelle ja kohdennetaan resurssit niiden mukaisesti.

EU:n turvapaikkaviraston (EUAA) tehtävä

Virasto edistää yhdenmukaista ja turvapaikanhakijoiden perusoikeuksia kaikilta osin kunnioittavaa lähestymistapaa kansainväliseen suojeluun. Viraston tehtävä on tukea Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän täytäntöönpanoa. Kyseessä on oikeudellinen ja toimintapoliittinen viitekehys, jolla varmistetaan johdonmukaiset ja yhtenäiset standardit kansainvälistä suojelua hakeville henkilöille kaikkialla EU:ssa.

Käytännössä viraston tehtävä on

- koordinoida ja lujittaa turvapaikka- ja vastaanottoasioita koskevaa jäsenvaltioiden käytännön **yhteistyötä ja tiedonvaihtoa**
- edistää unionin lainsäädäntöä ja operatiivisia **vaatimuksia** turvapaikka- ja vastaanottoasioissa
- varmistaa **lähentymisen** kansainväliseen suojeluun liittyvissä menettelyissä, vastaanotto-olosuhteissa ja suojelutarpeiden arvioinnissa kaikkialla unionissa
- **seurata** unionin lainsäädännön ja sääntöjen soveltamista
- antaa operatiivista ja teknistä **tukea jäsenvaltioille**
- tukea jäsenvaltioita **uudelleensijoittamista koskevien ja humanitaarisen maahanpääsyn** ohjelmien täytäntöönpanossa
- tarjota **koulutusta** asiantuntijoillemme ja jäsenvaltioiden viranomaisille
- auttaa kumppanina olevia kolmansia maita **valmiuksien kehittämisessä**

Viraston [toimeksiantoa](#) tarkistettiin ja vahvistettiin vuonna 2022 tarkoituksena edistää yhteisen turvapaikkapolitiikan toteutumista Euroopassa. Viraston tehtäväkenttä on laajentunut entisestään muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen, jäljempänä 'sopimus', viimeisten tekstien hyväksymisen myötä vuonna 2024. Sopimus sisältää uudet säännöt maahanmuuton hallintaan

ja Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen. Sen lainsäädäntövälineet edellyttävät muutoksia tai uudistuksia, joiden toteuttamiseen tarvitaan EUAA:n aktiivista osallistumista. Näin ollen EUAA keskittyy tulevana vuosina sopimuksessa tarkoitettujen palvelujen ja välineiden tarjoamiseen ja sopimuksen tehokkaaseen täytäntöönpanoon jäsenvaltioissa.

Kaavio 1. [Sopimuksen lainsäädäntövälineet tulivat voimaan kesäkuussa 2024.](#)

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että virasto tarkistaa ja mukauttaa nykyisiä turvapaikka-asioita ja vastaanottoa koskevaa ohjeistusta, koulutusmoduuleja, välineitä ja julkaisuja sopimuksen mukaisiksi. Virasto tarkastelee toiminnan standardeja ja indikaattoreita ja kehittää tarvittaessa uusia.

Sopimuksesta johtuvilla uusilla tehtävillä ja toimilla on merkittäviä vaikutuksia työmäärään vuosina 2025–2027. Virasto odottaa saavansa 100 uutta sopimussuhteisten toimihenkilöiden tointa sopimuksen täytäntöönpanon helpottamiseksi.

Samanaikaisesti viraston on poistettava vuoteen 2026 mennessä yhteensä 90 lyhytaikaista operatiivista tointa, jotka myönnettiin Venäjän Ukrainan vastaisen hyökkäyssodan jälkeen. Tämä on tavallista, sillä viraston toimintaa priorisoidaan säännöllisin väliajoin hallintoneuvoston ohjauksella.

Maailmanlaajuinen tilanne on epävakaa, ja ”eri kansainvälisillä toimijoilla on uusia, usein vastakkaisia rooleja.”¹ Meidän on oltava valmiita reagoimaan ja jakamaan resursseja uudelleen tilanteen vaatiessa, esimerkiksi uusien paineiden tai hätätilanteiden ilmetessä.

¹[Strateginen ennakointiraportti 2023 COM\(2023\)376 final.](#)

Vuosien 2025–2027 toimintasuunnitelma

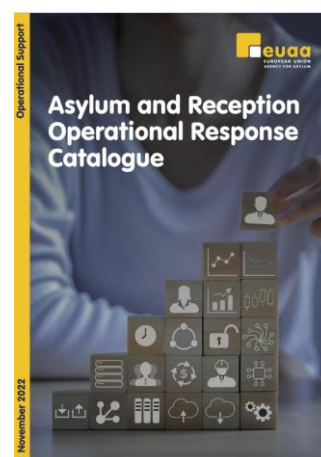
Keskeisinä painopisteenä ovat sopimuksen täysimääräiseen täytäntöönpanoon valmistautuminen vuoden 2026 puolivälistä alkaen ja viraston [seurantatehtävän](#) käyttöönotto. Seurannassa jäsenvaltioiden kykyä ja valmiutta hallita turvapaikka- ja vastaanottohaasteita arvioidaan järjestelmällisesti² ennakoivan, kattavan ja yhteistyöhön perustuvan [seurantamenetelmän](#) avulla. Tällaisella lähestymistavalla varmistetaan, että hyvät käytännöt tunnustetaan ja jaetaan, ja samalla keskitytään myös puutteiden korjaamiseen ja tuleviin haasteisiin vastaamiseen. Kumpikin näistä edellyttää jatkuvaa tiivistä yhteistyötä Euroopan komission ja jäsenvaltioiden kanssa.

Operatiivinen ja tekninen apu

Virasto antaa aiempaan tapaan operatiivista ja teknistä apua jäsenvaltioille tilanteissa, joissa jäsenvaltioiden turvapaikka- tai vastaanottojärjestelmiin kohdistuu suhteettomia paineita tai jäsenvaltioihin kohdistuu suhteettoman suuria muuttoliikkeeseen liittyviä haasteita. Virasto tukee jäsenvaltiota myös Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanossa.

[Operatiivisten toimien luettelo](#) tukee neuvotteluja jäsenvaltioiden kanssa niiden turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmille annettavasta operatiivisesta tuesta. Viraston tuki laaditaan tarvearviointien perusteella, ja siinä otetaan huomioon turvapaikanhakijoiden saapumismäärät ja muuttoreitit. Tuki virallistetaan [toimintasuunnitelmalla](#), jossa esitetään pääjohtajan ja avun tarpeessa olevan jäsenvaltion välillä sovitut tukitoimenpiteet.

Kaavio 2: EUAA:n operatiivisten toimien luettelo

Virasto tehostaa edelleen operatiivista tukikehystä ja vahvistaa varautumisen, valmiussuunnittelun ja nopean toiminnan valmiuksia sekä henkilöstön lähettämistä kenttäoperaatioihin jäsenvaltioissa.

Operatiivisiin toimiin sisältyy toimivia saapumis-, pysyvyys- ja poistumisstrategioita, joiden avulla virasto voi reagoida oikea-aikaisesti, antaa tehokasta tukea ja lopettaa toiminnan kestäväällä tavalla silloin, kun jäsenvaltioiden turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmiin kohdistuva paine on vähentynyt.

Kun vastaamme esiin nouseviin tarpeisiin ja kaikkiin odottamattomiin tapahtumiin, teemme yhteistyötä muiden alan toimijoiden kanssa ja kuulemme niitä, jotta voimme varmistaa täydentävyyden ja maksimoida tuottamamme lisäarvon.

² EUAA:sta annetun asetuksen 14 artiklan 1 kohta.

Tuemme myös EU^{±3}-maita uudelleensijoittamisessa ja humanitaarisen maahanpääsyn alalla muun muassa räätälöityjen tukitoimien avulla.

Turvapaikka-asioita koskeva tietämys ja yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän seuranta

Kansallisten viranomaisten käyttämät viraston palvelut mahdollistavat nopeat, tarkat ja yhä yhdenmukaisemmat kansainvälistä suojelua koskevat päätökset ja varmistavat asianmukaiset vastaanotto-olosuhteet kaikkialla unionissa.

Turvapaikanhakijoiden pääasiallisia lähtömaita koskevia **tietoja** ja **ohjeistusta** lisätään, laajennetaan ja tehdään tunnetuksi.

Virasto jatkaa aiempaan tapaan laadullisten ja määrällisten **analyysien** tekemistä turvapaikka- ja vastaanottoasioista, **varhaisvaroitusraporttien** laatimista ja reaaliaikaisen **tilannetietoisuuden** edistämistä turvapaikkatilanteesta jäsenvaltioiden päätöksenteon tueksi. Pääsyä viraston analyysihin parannetaan edelleen internet-portaalien ja tietokantojen avulla. Vuoden 2025 vuotuisessa [turvapaikkaraportissa](#) joka on paljon virtaviivaisempi ja analyttisempi kuin aiempina vuosina, esitetään kattava ja laadullinen analyysi turvapaikkatilanteesta EU:ssa.

Lähentymisen edistämiseksi virasto jatkaa turvapaikkaviranomaisten, kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja tuomioistuinten yhteistyön tukemista. Painopiste on yhteisten ohjeiden, parhaiden käytäntöjen ja ratkaisujen kehittämisessä ja sitoutumisen varmistamisessa EU+-maissa. Virasto parantaa edelleen käytännön oppaiden ja työkalujen käytettävyyttä ja mukauttaa niitä sopimuksen vaatimusten mukaisesti.

Vuonna 2025 käynnistyy turvapaikkaviraston seurantamekanismi kahdella pilottihankkeella. Mekanismilla valvotaan vähintään kerran viidessä vuodessa Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän operatiivista ja teknistä soveltamista jäsenvaltioissa. Virasto toteuttaa kerran viidessä vuodessa myös vähintään yhden aihekohtaisen seurantatoimen, jossa keskitytään Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän johonkin tiettyyn aiheeseen liittyviin tai erityisnäkökohtiin kaikissa jäsenvaltioissa. Mekanismi vastaa nykyisiin ja tuleviin haasteisiin ja sillä pyritään parantamaan turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmien yleistä toimintaa.

Kaavio 3: EUAA:n vuoden 2024 turvapaikkaraportti

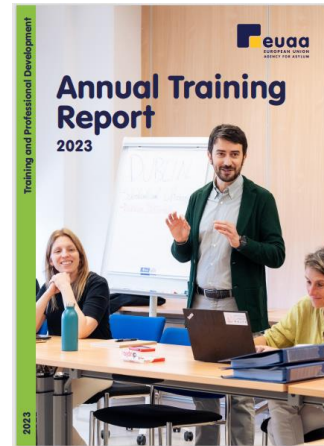
³ Euroopan unionin 27 jäsenvaltiota sekä Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi.

Koulutus ja ammatillinen kehitys

Virasto vahvistaa edelleen koulutus- ja valmiuksien kehittämistoimiaan kansallisten viranomaisten tukemiseksi. Näiden tarkoituksena on varmistaa, että turvapaikka- ja vastaanottotehtävissä työskentelevä henkilöstö ymmärtää ja soveltaa tehokkaasti sovellettavia standardeja ja hyviä käytänteitä.

Virasto jatkaa koulutustarvekartoitusta ja koulutussuunnitelmien toteuttamista. Tämä koskee myös toimintasuunnitelmia niiden jäsenvaltioiden kanssa, joihin kohdistuu suhteettoman suuri paine. Virasto pyrkii lisäämään yhteistyötä ja vaihtoa jäsenvaltioiden kanssa koulutuksen ja ammatillisen kehityksen alalla. Virasto jatkaa myös virkamiesten kouluttamista ja valmiuksien kehittämistä Euroopan ulkopuolella. Kolmansissa kumppanimaissa annettava koulutustuki on linjassa [ulkoisen yhteistyön strategian kanssa](#). [Vuotuisessa koulutusraportissa](#) esitetään aiempaan tapaan kattava katsaus saavutetuista tuloksista vuosittain, myös vuodelle 2025 ja sen jälkeen.

Kaavio 4: EUSA:n vuotuinen koulutusraportti 2023

Viraston tärkeänä tehtävänä on mukauttaa eurooppalaisen turvapaikka-alan koulutusohjelman eri osiot sopimuksen lainsäädäntövälineisiin ja tarjota ajantasaista koulutusta turvapaikkaviranomaisille. Siksi virasto työstää eurooppalaisen turvapaikka-alan koulutusohjelman suunnittelua, kehittämistä ja toteuttamista ja noudattaa vaiheittaista lähestymistapaa, jossa etusijalle asetetaan jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten kiireellisimmät koulutustarpeet. Tässä yhteydessä virasto jatkaa yhteistyötä keskeisten sidosryhmien kanssa turvapaikka- ja vastaanottotehtävissä toimivien virkamiesten ja kouluttajien ammatillisen yhteisön vahvistamiseksi.

Vaikka moduulit suunnitellaan yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa ja ne kohdennetaan yksilöityihin tarpeisiin, niiden yhdistäminen kansallisiin koulutusohjelmiin on edelleen ensisijainen tavoite. Virasto työskentelee sen varmistamiseksi, että suurin osa EU+ -maista jatkaa koulutusohjelman moduulien käyttämistä kansallisten virkamiesten koulutuksessa.

Tavoittavuuden parantamiseksi ja koulustoimien kestävyuden parantamiseksi virasto pyrkii laajentamaan pätevien **kouluttajien** reserviä kansallisissa hallinnoissa.

Tuettaessa jäsenvaltioiden lähentymistä Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän täytäntöönpanossa **turvapaikkaviraston akatemialla** on keskeinen rooli akkreditoituna jatko- ja korkea-asteen koulutuksen järjestäjänä, joka keskittyy laadukkaaseen koulutuksen tarjoamiseen, koulutusvalikoiman laajentamiseen ja EU:ssa sekä sen ulkopuolella tunnustettujen tutkintojen myöntämiseen.

Virasto jatkaa koulutuksen ja oppimiskokemuksen parantamista integroimalla innovatiivisia teknologiaa ja opetusmenetelmiä [koulutus- ja oppimisstrategian](#) mukaisesti ja käyttäjiltä saadun palautteen ohjaamana.

Monialainen toiminta

Virasto asettaa jatkossakin etusijalle vahvat hallintojärjestelmät, osaavan ja sitoutuneen työvoiman, digitaalisen sisällön kestävyys ja perusoikeuksien kunnioittamisen kaikissa toimissaan.

Virasto keskittyy EU:n pitkän aikavälin ja erityisesti ympäristöön liittyvien kestävyystavoitteiden noudattamiseen.

[Ulkoisen yhteistyön strategian](#) mukaisesti EU:n ulkopuolisten maiden valmiuksien kehittäminen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävän kaksisuuntaisen vuoropuhelun vahvistaminen ovat toinen painopistealue.

Kaavio 5: EUAA:n ulkoisen yhteistyön strategia 2023

